

toestand van een klein kind kan dermate snel verslechteren dat de ouders dan misschien denken dat het receptje in de tas nog de oplossing zal bieden, maar dat er in feite al verdere actie ondernomen moet worden. Deze verantwoordelijkheid moet je niet bij de ouders leggen, maar bij de dokter laten. Daarnaast is bekend dat de symptomen bij de helft van de kinderen onder de 2 jaar met een midden-

oorontsteking langer dan 8 dagen duren met of zonder antibiotica. Wanneer moet je ouders dan laten beginnen met dat recept?

Wanneer een arts kiest voor een uitgesteld recept, dan moet deze ook voor lief nemen dat de symptomen wat langer aan zullen houden. Het verschil met gewoon afwachten is nagenoeg afwezig; het enige verschil is dat de patiënt, letterlijk geno-

men, niet met lege handen naar huis gaat. Samenvattend kunnen we zeggen dat deze review voor de Nederlandse huisarts niet zo relevant is. Het uitgestelde recept is mogelijk ook in Nederland in bepaalde situaties een optie, maar in het algemeen kunnen we maar beter helemaal niet naar een recept grijpen. Dit natuurlijk in goed overleg met de patiënt.

Roger Damoiseaux

Boeken

Ouderdomsziekten

Eulderink F, Heeren TJ, Knook DL, Ligthart, redactie. *Inleiding gerontologie en geriatrie*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum, 2004, 4^e druk. 249 pagina's, € 33,5. ISBN 90-313-4264-5.

Dit boek draagt met recht het woord 'inleiding' in de titel. De nadruk ligt op de basisbegrippen, thematiek en werkwijze uit deze twee specialismen. Ten eerste komen de processen van veroudering (functioneel, cognitief, op orgaan- en cellulair niveau) en de typische kenmerken van de geriatrische patiënt aan bod. Deze delen zijn theoretisch en bevatten veel wetenswaardigheden. Daarna is de zorg aan de beurt. Aan de orde komen de zorg thuis en in het ziekenhuis (inclusief een hoofdstuk over verplegen in de geriatrie), woonvoorzieningen, en de sociale wetgeving. Dit zijn overwegend goede en informatieve hoofdstukken, die echter met elkaar maar slechts tien procent van het boek vormen. Met name de zorg thuis komt er met twee pagina's bekaaid van af. Het zwaartepunt, de helft van het boek, betreft een bespreking van diverse ziekten van het zenuwstelsel, het bewegingsapparaat en de zintuigen en andere orgaansystemen. Deze hoofdstukken lijken op de traditionele leerboeken interne geneeskunde, neurologie en psychiatrie met uiteraard accenten op typisch geriatrische beelden zoals loop- en bewegingsstoornissen, delier en dementie. Voor de huisarts is het boek tegelijkertijd te basaal en te specialistisch van opzet,

en biedt het weinig praktische handvaten voor de vaak complexe dagelijkse zorgverlening aan ouderen. Het boek is niet probleemgeoriënteerd en draagt de typische kenmerken van een *expert-based* benadering. De arts moet bij een eerste kennismaking de bloeddruk altijd aan twee armen meten, ze adviseren postmenopauzale oestrogeensubstitutie bij osteoporose zonder te verwijzen naar de recente discussie over het risico op borstkanker, en de prevalentiegegevens over COPD zijn verouderd. Ze schenken weinig aandacht aan palliatieve zorg, aan praktische hulpmiddelen in de zorg, aan klinimetrie en evidence-based medicine, en aan ethische kwesties. Het boek is didactisch plezierig uitgegeven met een blauwe steunkleur en een reeks kennis- en begripsvragen aan het eind van elk hoofdstuk. Dat is handig voor studenten, maar inhoudelijk is het boek ook voor hen deels incompleet en deels redundant gezien de andere leerboeken in het curriculum.

Eloy van de Lisdonk

Zoekt en gij zult vinden

Loep M, Van Etten-Jamaludin F. *Praktische handleiding PubMed*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum, 2004. 124 pagina's, € 22,50. ISBN 90-313-4167-3.

Alhoewel het niet gebruikelijk is om in een recensie de achterflap te citeren, kom ik daar niet onderuit. Er staat namelijk een zin die je zowel doet fronsen als

instemmend knikken: '*Praktische handleiding PubMed* is de eerste Nederlandstalige gids die op overzichtelijke wijze op de uitgebreide mogelijkheden van PubMed ingaat'. Als je de zin ontleedt, is het onderwerp 'de eerste Nederlandstalige gids'. Vreemd, er is een jaar geleden toch een ander handzaam boekwerkje verschenen: *Effectief zoeken van medische literatuur: een handleiding voor de praktijk* (Zwolle: Isala klinieken, 2003). Dat boek gaat weliswaar over meer dan alleen PubMed, maar is in de behandeling daarvan – alhoewel veel beknopter – zeker niet minder helder geformuleerd. Een frons is hier dus op zijn plaats.

Ontleed je verder, dan vind je als bijwoordelijke bepaling 'op overzichtelijke wijze'. Hier toont zich de achtergrond van de auteurs. Beiden zijn namelijk als *clinical librarian* werkzaam in de bibliotheek van het AMC en verzorgen regelmatig PubMed-cursussen. Het boekje heeft een prettig stap-voor-stap gehalte. Eerst leggen de auteurs uit waar de verschillende knoppen voor dienen en welke opties je op de openingspagina aantreft. Vervolgens beschrijven ze waar een goede zoekvraag aan moet voldoen. Dan gaan ze dieper in op de trefwoordenstructuur van Medline en de manier waarop PubMed werkt. Daarna zetten ze uiteen met welke methoden je naar literatuur kan zoeken. Hier komt bijvoorbeeld het gebruik van zoekfilters aan bod. Ten slotte beschrijven ze hoe je de zoekresultaten kan weer geven en bewaren, en laten ze nog wat meer specialistische zoekmogelijkheden